a...
Česká
alzheimerovská
společnost

Sborník abstrakt

Pražské gerontologické dny 2017

Pražské gerontologické dny 2017

Život s demencí – 20 let zkušeností

13.–14. září 2017
Národní technická knihovna,
Technická 6, Praha 6
a Fakulta stavební ČVUT,
Thákurova 7, Praha 6

Pořádají: Česká alzheimerovská společnost,
Česká gerontologická a geriatrická společnost ČLS JEP,
Gerontologické centrum a Centrum pro studium dlouhověkosti
a dlouhodobé péče FHS UK

Konference byla podpořena z grantu č. 15-32942A-P09 AZV
Ministerstva zdravotnictví České republiky „Case management jako
komplexní intervence u pacientů s demencí, její vliv na užití zdrojů
a kvalitu života pacientů a pečujících“

S podporou hlavního města Prahy.

Obsah

Program 4

Přednášky 6

Testy kognitivních funkcí Aleš Bartoš 6

Na příbězích záleží: O sdíleném životě s demencí
Radek Carboch, Dana Hradcová, Dita Jahodová, Michal Synek 7

Od Aloise Alzheimera k Oskaru Fischerovi Iva Holmerová 9

Nás Alzheimer nedožene – prevence a budoucnost léčby
Jakub Hort, Kateřina Sheardová 10

ČALS – čas zrození Pavla Hýblová 12

Certifikace Vážka® jako cesta k lepší kvalitě života s demencí
Hana Janečková 12

Postoje sester k demenci Marcel Koňařík, Hana Kubešová Matějovská 13

Zprávy o stavu demence. Minulost, přítomnost a budoucnost
Ondřej Mátl 14

Nový model v ambulantní péči v AGE Centru Olomouc
Dagmar Malotová 15

Role lékárníků v péči o lidi s demencí Karel Šlégr 15

Význam a vývoj svépomocných skupin v perspektivě času
Eva Jarolímová 16

Hudba, pohyb a pozitivní komunikace otevírá dveře do zapomnění Petr Veleta 17

Čo sa skrýva za obviňovaním a tvrdohlavosťou u človeka s Alzheimerovou chorobou? Metóda Validácie® Naomi Feil v praxi
Mária Wirth 18

Diagnóza demence v ČR pohledem rodinných pečujících
Bob Woods 19

Workshopy 20

Nové testy pro měření paměti Aleš Bartoš 20

Skupiny pro pečující rodiny a jejich blízké s demencí s využitím reminiscence Hana Janečková 21

Život, ne přežívání s Alzheimerovou nemocí Joyce Simard, Ladislav Volicer 22

Program

středa 13. září 2017
Národní technická knihovna, Technická 6, Praha 6

9:00–10:30

Woods B.: Diagnóza demence v ČR pohledem rodinných pečujících
Holmerová I.: Od Aloise Alzheimera k Oskaru Fischerovi
Hort J., Sheardová K.: Nás Alzheimer nedožene – prevence a budoucnost léčby
Bartoš A.: Testy kognitivních funkcí

10:30–11:00 káva

11:00–12:30

Wirth M.: Čo sa skrýva za obviňovaním a tvrdohlavosťou u človeka s Alzheimerovou chorobou? Metóda Validácie® Naomi Feil v praxi
Malotová D.: Nový model v ambulantní péči v AGE Centru Olomouc
Koňařík M., Kubešová Matějovská H.: Postoje sester k demenci
Šlégr K.: Role lékárníků v péči o lidi s demencí

12:30–13:30 oběd

13:30–15:00

Hýblová P.: ČALS – čas zrození
Janečková H.: Certifikace Vážka® jako cesta k lepší kvalitě života s demencí
Jarolímová E.: Význam a vývoj svépomocných skupin v perspektivě času
Mátl O.: Zprávy o stavu demence. Minulost, přítomnost a budoucnost
Veleta P.: Hudba, pohyb a pozitivní komunikace otevírá dveře do zapomnění

15:00–15:30 káva

15:30–17:00

Carboch R., Hradcová D., Jahodová D., Synek M.: Na příbězích záleží: O sdíleném životě s demencí

čtvrtek 14. září 2017
Fakulta stavební ČVUT, Thákurova 7, Praha 6

8:30–11:30 Workshopy

9:45–10:15 káva

Workshop 1: Bartoš A.: Nové testy pro měření paměti
Workshop 2: Janečková H.: Skupiny pro pečující rodiny a jejich blízké s demencí s využitím reminiscence
Workshop 3: Simard J., Volicer L.: Život, ne přežívání s Alzheimerovou nemocí

Přednášky

Testy kognitivních funkcí Aleš Bartoš

Krátké a jednoduché kognitivní zkoušky šetří čas lékařů i dalších pracovníků a umožňují včasné rozpoznání narušení kognitivních schopností. Proto jsme se rozhodli vyvinout původní české zkoušky – test Pojmenování Obrázků A jejich Vybavení (POBAV) a také Test gest (TEGEST).

Nový test TEGEST se zaměřuje zejména na vyšetření epizodické paměti. Je jedinečný svým inovativním provedením a rovněž zábavný pro vyšetřovanou osobu, která nemá tušení, že se jím mohou zjišťovat poruchy více kognitivních funkcí. Velkou výhodou je možnost provést testovaní kdekoliv bez zvláštních pomůcek. Na základě povzbudivých výsledků se dá předpokládat, že test najde uplatnění ve své snadné detekci Alzheimerovy nemoci. Zájemcům o nová experimentování usnadní, že test nemá autorská ani finanční omezení.

Krátký, ale pro vyšetřovaného poměrně náročný, test POBAV prověřuje psaný jazyk, dlouhodobou sémantickou a krátkodobou vizuální paměť. Má již první zahraniční překlad záznamového archu, instrukcí a návodu do slovenštiny. Rovněž farmaceutická firma Schwabe se zkoušku rozhodla vydat formou trhacího bloku pro klinickou praxi.

Doc. MUDr. Aleš Bartoš, Ph.D., založil a je vedoucí Oddělení kognitivních poruch v Národním ústavu duševního zdraví (NUDZ) v Klecanech za severním okrajem Prahy od roku 2015. Předtím založil a vede poradnu pro poruchy paměti ve FN Královské Vinohrady od roku 1999. Zajímá se o časnou diagnostiku Alzheimerovy nemoci pomocí testů a dotazníků, ať už převedených ze zahraničí nebo vyvinutých na jeho pracovištích. V NUDZ je hlavním zkoušejícím nové lékové studie na Alzheimerovu nemoc pomocí očkování tau proteinem.
kontakt: Ales.Bartos@nudz.cz

Na příbězích záleží: O sdíleném životě s demencí
Radek Carboch, Dana Hradcová, Dita Jahodová, Michal Synek

Odborné studie, veřejné politiky i nejrůznější metody „práce s lidmi s demencí“ se vyhýbají nejednoznačnostem. Demence je na prvním místě syndromologickou diagnózou. Postihuje celou řadu fyzických a kognitivních funkcí a komplikuje další nemoci a handicapy. Končí smrtí. Na úrovni populace představuje vážné nebezpečí a značnou zátěž. Jelikož ji zatím nelze léčit, je třeba ji alespoň držet v únosných mezích a nabídnout pomoc „lidem žijícím s demencí“. Kromě pokračujícího výzkumu je nejefektivnějším řešením zvyšování dostupnosti a kvality zdravotních a sociálních služeb. Příběh pandemie vypráví o jednom syndromu demence způsobeném chorobou mozku, který je potřeba komplexně řešit koordinací logicky provázaných kroků. Vypravěči tohoto příběhu se snaží upozornit na to, že existuje problém, na který je třeba reagovat. Používají argumenty, jimiž poukazují na četnost výskytu demence, varují, že počet lidí s demencí se zvyšuje, počítají náklady na péči, upozorňují na nedostatek porozumění a chybějící podporu. Kam se ale poděly všechny nejednoznačnosti a barvité detaily života jednotlivce označeného za „člověka žijícího s demencí“? Kolik je demencí a kdo a jak s ní žije/me?

V našem příspěvku se chceme podělit o výsledky kolektivního etnografického výzkumu z konkrétních míst a situací, kde se řeší problémy lidí, o nichž se říká, že žijí s demencí. Budeme sledovat čtyři způsoby „dělání demence“. S pracovníky odlehčovací služby prožijeme několik týdnů s paní Liškovou a pokusíme se pochopit, kdo a co všechno ji udržuje pohromadě. Pan František a case manažerky, které jej doprovázely, nám ukázali, jak se vyrovnat s ne/srozumitelností světa a člověka s diagnózou duševního onemocnění. Navštívíme Město, kde sdílení odpovědnosti umožňuje lidem s demencí žít a zemřít tam, kde žili celý život. Ve zdravotnickém zařízení, jehož pracovnice neuhýbají před problémy a respektují přání člověka žijícího s demencí a jeho rodiny, uvidíme, že dobré vedení případů lidí žijících s demencí znamená přijmout její nejednoznačnost a mnohotvárnost.

Lidé v našich příbězích musí experimentovat a riskovat a čelit tomu, že jednoduchá řešení a recepty na demenci nejsou. Přijímají spoluzodpovědnost za „dělání demence“ i za příběhy, které spoluvytvářejí a dále vyprávějí. Na konferenci, stejně jako jinde v životě, se tyto příběhy a jejich vypravěči potkávají. Někdy se doplňují, jindy se střetnou, nebo se minou bez povšimnutí. Každý z nás, kdo příběhy vytváří a vypráví, má možnost se inspirovat u těch druhých a přinášet naději na dobrý život a umírání v čase, kdy žijeme s demencí.

Mgr. Radek Carboch vystudoval religionistiku na FF MU v Brně, kde se zajímal především o téma soudobého judaismu a židovského mesianismu. V současnosti studuje sociologii v doktorském programu na FSS MU. V rámci disertačního výzkumu se věnuje problematice transformace sociálních služeb v ČR. Prostřednictvím etnografického výzkumu probíhajícího v prostředí transformující se organizace, jež poskytuje služby lidem žijícím s mentálním postižením, řeší otázky a problémy spojené s koncepty normálnosti, běžného života a integrace. Podílí se také jako výzkumník-etnograf na sociologickém segmentu projektu „Case management jako komplexní intervence u pacientů s demencí, její vliv na užití zdrojů a kvalitu života pacientů a pečujících", kde se věnuje především problematice překladu a rozvoje metody case managementu pro lidi žijící s duševním onemocněním. Ve své výzkumné činnosti nachází teoretickou inspiraci zvláště v pracích autorů, kteří se hlásí k přístupu známému jako Actor-network-theory, a v díle M. Foucaulta.
Pracoviště: Centrum pro studium dlouhověkosti a dlouhodobé péče, FHS UK, FSS MU

Mgr. Dana Hradcová, Ph.D., vystudovala speciální pedagogiku na Pedagogické fakultě a aplikovanou etiku na Fakultě humanitních studií Univerzity Karlovy. Je vedoucí Centra pro studium dlouhověkosti a dlouhodobé péče při FHS UK a pracuje jako výzkumnice a konzultantka v projektech věnovaných péči o lidi s demencí a rozvoji sociálně zdravotních služeb pro lidi s dis/abilitou. Ve výzkumné činnosti se zabývá především praktickou a empirickou etikou v prostředí dlouhodobé péče. Věnuje se vztahům péče, v nichž lidé spolu se zvířaty, věcmi i technologiemi zkoušejí a hledají, co bude nejlepší. Etice péče a podpoře ne/profesionálních pečujících se věnuje také jako lektorka a konzultantka České alzheimerovské společnosti.
Pracoviště: Centrum pro studium dlouhověkosti a dlouhodobé péče, FHS UK
kontakt: dana.hradcova@ecn.cz

Mgr. Dita Jahodová vystudovala genderová studia na Fakultě humanitních studií Univerzity Karlovy a vede zde kurz „Konstrukce výzkumných projektů". Současně působí jako interní doktorandka Katedry sociologie na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně, kde se též věnuje pedagogické činnosti. Zabývá se tématy spojenými s genderem, sexualitou, tělem a tělesností. Ve své výzkumné činnosti se zaměřuje na otázky vztahující se k fungování genderového a heteronormativního řádu, lékařské péči, medikalizaci, stigmatizaci, zneviditelňování a sociálnímu vyloučení. Je zakládající členkou Genderové expertní komory a spoluřešitelkou řady projektů týkajících se rovných příležitostí žen a mužů a slaďování pracovního a soukromého života. V rámci CELLO se podílí na etnografickém výzkumu o poskytování a zajišťování péče lidem s demencí v domácím prostředí.
Pracoviště: CELLO FHS UK, FSS MU

Mgr. Michal Synek vystudoval religionistiku na Filosofické fakultě Masarykovy univerzity a v současné době studuje doktorský program sociologie na téže škole. V rámci svého disertačního projektu se zaměřuje na stolování v „domovech pro osoby se zdravotním postižením". Snaží se odpovědět na otázku, jak se v repertoárech stolování zjednávají různá uspořádávání ne/způsobilosti. Při své výzkumné činnosti se inspiruje především teorií aktérů-sítí, sémiotikou materiality a kriticky orientovanými disability studies, obzvláště dílem autorů jako jsou John Law, Bruno Latour, Zdeněk Konopásek, Annemarie Mol, Ingunn Moser, Jeannette Pols a Margrit Shildrick. Na půdě CELLO vede sociologický segment projektu „Case management jako komplexní intervence u pacientů s demencí, její vliv na užití zdrojů a kvalitu života pacientů a pečujících". Kromě role výzkumníka působí rovněž jako konzultant a lektor, a to zejména v oblasti zlepšování stolování v pečovatelských institucích, deinstitucionalizace a sociálních služeb založených na pečujícím vztahu.
Pracoviště: Centrum pro studium dlouhověkosti a dlouhodobé péče, FHS UK, FSS MU

Od Aloise Alzheimera k Oskaru Fischerovi Iva Holmerová

V roce 2017 se sluší připomenout sto desáté výročí publikace prvních případů Alzheimerovy nemoci. Před více než stoletím se jednalo o onemocnění vzácné, v současnosti jde o jedno z nejčastějších onemocnění vyššího věku a o závažný problém veřejného zdravotnictví. Poučení o prvních vědecky publikovaných případech Alzheimerovy nemoci může být proto důležité. V roce 1907 nevyšla totiž jen Alzheimerova publikace, podle níž jeho pozdější šéf přednosta Královské psychiatrické kliniky v Mnichově, prof. Emil Kraepelin nemoc pojmenoval. V témže roce publikoval výsledky své práce také pražský lékař, jehož jméno zůstává veřejnosti neznámé a občas se objevuje pouze v odborných publikacích. Jeho publikace „Miliární nekrózy a drúzovité útvary z neurofibril, pravidelné změny mozkové kůry u senilní demence" zahrnuje popis patognomických změn Alzheimerovy nemoci u 16 pacientů a kontrolní skupiny pacientů s jinou problematikou. V případě Augusty D. se jedná z dnešního pohledu o presenilní typ demence, tedy o demenci začínající před 60. rokem věku.

V současné době víme, že pravděpodobná diagnóza (přesnější diagnóza není zatím všem pacientům dostupná ani v nejvyspělejších zemích) je stanovena pacientům, u kterých onemocnění probíhá různým způsobem – od velmi rychle progredujících forem demence familiárních či sporadických srovnatelných s tímto prvním slavným případem, přes nejčastější relativně pomalu progredující demenci

u starších pacientů až po přechodné kognitivní poruchy, které jsou jako relativně vzácné na druhém konci tohoto spektra.

Přístup Aloise Alzheimera byl podle mého názoru naprosto vizionářský a jeho zásluhy by neměly být v žádném případě zpochybňovány. Byl to právě on, kdo propojil pečlivé klinické sledování pacientky a pečlivou dokumentaci jejího případu (která přetrvala století a je zachována dále) a výzkum jejího mozku s využitím (tehdy) nejnovějších poznatků vědy. Přínos Oskara Fischera je nezpochybnitelný, popsal patognomické změny u senilní demence, tedy u nejčastější formy prezentace Alzheimerovy nemoci. Nedomnívám se, že bychom měli v současné době měnit názvy nemocí. Alzheimerova nemoc je zaběhnutým vědeckým pojmem. Ve světě i u nás existuje alzheimerovské hnutí, alzheimerovské společnosti, které pomáhají lidem s demencí a jejich blízkým bez ohledu na typ demence. Pokud však bude výzkum pokračovat dále a zejména pokud bude respektovat metodu zavedenou Aloisem Alzheimerem, tedy propojení pečlivého klinického sledování s nejmodernějšími dostupnými komplementárními metodami, dojde pravděpodobně (tak jako například u diabetu I. a II typu atd.) k vymezení jednotlivých klinických jednotek, podskupin. V jejich označení bychom neměli na jméno Oskara Fischera zapomenout, a to zejména u senilní formy demence, kde je jeho publikace z roku 1907 světově prioritní.

Doc. MUDr. Iva Holmerová, Ph.D., je ředitelkou Gerontologického centra v Praze 8, proděkankou FHS UK a zakladatelkou České alzheimerovské společnosti, o.p.s., předsedkyní České gerontologické a geriatrické společnosti ČLS JEP, předsedkyní výboru Alzheimer Europe a členkou akreditační komise oboru Geriatrie. Je autorkou nebo spoluautorkou řady odborných a populárně vědeckých publikací.
kontakt: iva.holmerova@gerontocentrum.cz

Nás Alzheimer nedožene – prevence a budoucnost léčby

Jakub Hort, Kateřina Sheardová

V posledních měsících se objevily některé nové informace o tom, že řada nadějných léků, které byly ve fázi 3 klinických studií, selhala. Nepodléhejme však pesimismu, neboť se objevila i řada pozitivních sdělení, naděje a účinných postupů. Oblast léčby ACH se dá rozdělit na primární prevenci, kdy nejsou přítomny žádné patofyziologické změny na mozku, ale osoby mohou mít rizikové faktory. Cílem primární prevence je zabránit rozvoji patofyziologických změn na mozku nebo výskytu prvních klinických příznaků. Sekundární prevence odpovídá intervenci u pacientů s MCI (na mozku jsou již patofyziologické změny, postižení

mají mírné obtíže, které je možné objektivizovat), kdy je cílem zabránit konverzi do demence. Léčba již rozvinuté ACH pak má jako hlavní ambici zabránit progresi stavu pacientů doprovázenému zhoršováním soběstačnosti. Jsou diskutovány možné rizikové a protektivní faktory, režimová opatření i farmakologická intervence včetně efektu EGb761, potravinových doplňků, dietních a režimových opatření. Ve vztahu ke klinickým studiím je podstatná výrazná prodleva mezi kumulací beta amyloidu v mozku (preklinické stádium) a prvními klinickými příznaky (prodromální stádium), která může činit 10 až 20 let. Selhání klinických testů s novými terapiemi může být způsobeno tím, že testovaná farmaka jsou podána příliš pozdě a ne tím, že nejsou účinná. Nová diagnostická kritéria pro Alzheimerovu chorobu (ACH), která byla publikována v roce 2011 rozlišují tři základní stádia ACH – preklinické stádium, prodromální stádium (přibližně odpovídá syndromu mírné kognitivní poruchy - MCI) a plně rozvinuté stádium (odpovídá syndromu demence) ACH. Tato kriteria umožnila posunout výzkum vývoje nových léků do časnějších stadií a zorganizovat klinické studie i v oblasti primární a sekundární prevence. V současnosti je v poslední 3. fázi klinického testování řada dalších nadějných léků, které nahradily ty, které efekt neprokázaly. Výsledky těchto studií budou dostupné v následujících letech. Zkouší se 3 léky k ovlivnění neuropsychiatrických příznaků, 3 léky jejichž mechanismus účinku souvisí s diabetem a 2 léky jejichž mechanismus účinku souvisí s hypertenzí. Ostatní léky působí buď symptomaticky nebo mají ambici ovlivnit a zvrátit vývoj onemocnění. Mezi nimi očekáváme nejdříve výsledky inhibitorů beta-sekretázy a monoklonální protilátky jako příklad pasivní imunizace proti beta-amyloidu. V diagnostice pro klinické studie se nyní více klade důraz na metabolické (likvor, PET, SPECT) a strukturální (MRI) biomarkery, což by v případě úspěchu některého z výše zmíněných léků vedlo k nutnosti restrukturalizace systému screeningu, diagnostiky a péče o nemocné, k aplikaci nových screeningových mechanismů na jedné straně a ke vzniku specializovaných center na straně druhé. Budoucnost ukáže, zda řešením může být například screening asymptomatických jedinců ve věku 65 let jako analogie mamografického vyšetření ve vztahu k rakovině prsu.

Prof. MUDr. Jakub Hort, Ph.D., působí jako zástupce pro vědu a výzkum na Neurologické klinice 2. LF UK a FN Motol a v Mezinárodním centru klinického výzkumu při Fakultní nemocnici u sv. Anny v Brně. Je autorem či spoluautorem celé řady vědeckých článků a knih.
kontakt: jakub.hort@gmail.com

ČALS – čas zrození Pavla Hýblová

Prezentace si klade za cíl zmapovat dílčím způsobem, jak vznikaly nové přístupy péče k pacientům s demencí. Chci se ohlédnout na začátek vzniku ČALS a spolu s vámi si uvědomit, kdo a co vlastně ke vzniku této společnosti přispělo. Formou scénáře projdeme zúčastněné a události pochopitelně ovlivněné mým pohledem. Mým cílem je nám všem připomenout, že bez velkých osobností (prim. MUDr. Holmerová, doc. Vojtěchovský, Noreen Siba, PhDr. Janečková) formujících a realizujících velké myšlenky, nejsou velké činy. Dnes je ČALS důležitou součástí společnosti a v mnoha oblastech ovlivňuje způsoby poskytované péče v České republice.

Pavla Hýblová je původní profesí zdravotní setra s praxí u lůžka 20 let. V sociálních službách pracovala od roku 1993 v pozici vrchní sestry v Diakonii Krabčice, od roku 2003 na pozici ředitelky Centra seniorů Mělník. Nyní se věnuje lektorování a konzultacím v oblasti sociálních a zdravotních služeb.
kontakt: hpavla@email.cz

Certifikace Vážka® jako cesta k lepší kvalitě života s demencí
Hana Janečková

Od samého začátku bylo cílem České alzheimerovské společnosti (ČALS) přispět k lepší kvalitě života lidí s demencí i těch, kteří o ně pečují. Nástrojem pro naplňování tohoto cíle byla nejen osvěta a ovlivňování povědomí veřejnosti o tom, co to znamená žít s demencí. Důležité bylo šíření informací a vzdělávání poskytovatelů péče, ale především úsilí o nastavení podmínek, v nichž budou lidé s demencí žít, tedy kvality služeb, které jim budou poskytovány, když už nebudou moci zůstat sami a budou potřebovat dlouhodobou pomoc a péči druhých. Před deseti lety byla zpracována kritéria hodnocení kvality a pravidla pro udělování certifikátu Vážka těm organizacím, pro které bude kvalitní péče o člověka s demencí posláním a důležitým cílem. Budou ctít jeho důstojnost, zajímat se o jeho život, respektovat jeho jedinečnost a vytvářet prostor, kde se budou lidé s demencí cítit dobře a přirozeně. V r. 2007 byla týmem ČALS zpracována také strategie podpory (P), programovaných aktivit (PA) a individuální asistence (IA). Brzy poté začaly audity kvality v těch zařízeních, která se dobrovolně přihlásila a vystavila se pohledu zvenku. Většina z nich v certifikačním systému zůstala dodnes, protože oceňují jeho přínos pro kvalitu života lidí s demencí, kterým poskytují své služby. A přidávají se další poskytovatelé, protože tak dostávají příležitost motivovat své pracovníky k aktivnímu úsilí o zlepšování kvality péče a k nastavení

postojů zaměřených na klienta. V příspěvku se zamyslíme nad změnami, které během svých návštěv v zařízeních nabízejících specializovanou péči lidem s demencí pozorujeme, ať už jde o odstraňování bariér a léčbu prostředím, vzpomínkami či pohybem nebo o spolupráci s rodinami, kulturu jídla a týmovou spolupráci. Vnímáme, že kvalita služeb se v mnohém zlepšila, nicméně ve vytváření příznivějších podmínek pro život lidí s demencí v naší společnosti máme před sebou stále ještě dlouhou cestu.

PhDr. Hana Janečková, Ph.D., patří mezi zakládající členy České alzheimerovské společnosti a působí v oblasti vzdělávání a rozvoje kvality péče o člověka s demencí. Lektorsky působí v kurzech reminiscence, péče orientované na člověka, rodinné péče, komunikace a důstojnosti v dlouhodobé péči. Učí na 3. lékařské fakultě a na Evangelické teologické fakultě Univerzity Karlovy.
kontakt: janeckova.hana@post.cz

Postoje sester k demenci Marcel Koňařík, Hana Kubešová Matějovská

Příspěvek informuje o výsledcích výzkumu realizovaném ve Fakultní nemocnici Ostrava, jehož cílem bylo zjistit postoje všeobecných sester k demenci. Jako výzkumný nástroj byl použit "Dotazník postojů k demenci," který byl přeložen autory z anglického originálu "Approaches to Dementia Questionnaire," k čemuž dal laskavé svolení jeho spoluautor Prof. Bob Woods z Dementia Services Development Centre, Wales, UK. Dotazník je určen pro profesionální pečovatele a obsahuje 19 položek na Lickertově škále, přičemž je hodnocen celkový skór (T) a subškály "hope" (H) a "person centered" (PC). Celkově lze dosáhnout max. 95 bodů, v subškále H 40 b. a subškále PC 55 b. Výzkumu se zúčastnilo 357 sester pracujících u lůžka; bylo dosaženo průměrného skóre 66,3 b., v subškále H 23,1 b. a v subškále PC 43,2 b. Výsledky jsou významně horší než u profesionálů Velké Británie. Rovněž jsme zjišťovali vliv některých demografických údajů a zjistili jsme, že na úroveň postojů má pozitivní vliv vysokoškolské vzdělání a případná geriatrická specializace. Negativně ovlivňuje úroveň postoje syndrom vyhoření.

Mgr. Marcel Koňařík pracuje jako staniční sestra na Klinice hematoonkologie Fakultní nemocnice Ostrava a je studentem doktorského programu Ošetřovatelství na Ostravské univerzitě, Lékařská fakulta, Ústav ošetřovatelství a porodní asistence. Jeho profesním zájmem je postavení osob s demencí ve společnosti a možnosti jeho zlepšování.
kontakt: marcelkonarik@seznam.cz

Zprávy o stavu demence. Minulost, přítomnost a budoucnost

Ondřej Mátl

Ve srovnání se zahraničím je v České republice dostupnost dat (s výjimkou dílčích údajů o zdravotní péči prezentovaných ÚZISem) dlouhodobě omezená. Tuto mezeru se snaží zaplnit Česká alzheimerovská společnost, která začala s pravidelným výročním publikováním zpráv o stavu demence v roce 2014. První zpráva se vedle základního vymezení tématu, potřeby, poptávky a nabídky zaměřila na sledování regionálních rozdílů v rámci České republiky. Tato zpráva byla publikována v době, kdy byl o problematiku této nemoci velký zájem nejen na mezinárodním poli, ale vzrůstal také zájem v tuzemsku. Druhá zpráva shrnující situaci za rok 2015 následně zaměřila pozornost na názor veřejnosti na problematiku demence a Alzheimerovy choroby a kvantitativní analýzu obrazu zkoumaného tématu v médiích. V té době již většina vyspělých států měla relativně podrobné národní plány boje proti demenci, u nás jsme však stále naráželi na nedostatek dat a omezené kompetence resortismem stále postižené ústřední státní správy. Zatím poslední – třetí zpráva za rok 2016 věnuje speciální pozornost tomu, co péče o lidi s demencí stojí a to jak z pohledu jednotlivce (mikroekonomického pohledu), tak globálně z pohledu společenských nákladů. Tato zpráva byla publikována v době, kdy se České republice bez hlubších analýz podařilo jakousi strategii sestavit, jako přetrvávající problém však zůstává neschopnost vytyčené cíle plnit a naplňování strategie koordinovat. Tomu odpovídá přetrvávající obecný nedostatek dat či informací o demenci a Alzheimerově chorobě a jejich sdílení z jednoho místa.

V založené tradici publikace výročních zpráv o stavu demence je žádoucí pokračovat. Ostatně například Alzheimer's Disease International publikuje výroční zprávy o demenci již od roku 2009 a stále je schopna se na dané téma dívat z jiného úhlu pohledu. Do budoucna se jeví jako žádoucí upřít pozornost na analýzu možností prevence a včasné diagnózy, možnosti nových technologií a sociálních sítí, sektor neformální péče a stav podpory rodinných pečujících a pokrok vědeckých a výzkumných projektů (včetně těch financovaných z evropských fondů).

Ing. Ondřej Mátl MPA, MSc., se dlouhodobě zabývá tématem modernizace a evropeanizace veřejných služeb zejména pak služeb sociálních a zdravotních. Je spoluautorem výročních zpráv o stavu demence v České republice. Dříve pracoval v řídících pozicích na Ministerstvu práce a sociálních věcí, kde se podílel na transformaci a nové právní úpravě sociálních služeb. Byl vládou jmenovaným koordinátorem pro reformu financování zdravotní péče. Je držitelem certifikátů v oblasti managementu a řízení kvality Evropské organizace pro jakost.

Nový model v ambulantní péči v AGE Centru Olomouc

Dagmar Malotová

Zcela ojedinělý ambulantní model vznikl po více jak dvouletém snažení na podzim 2016. Představím vám naše specializované ambulantní zařízení v celostním pojetí geriatrické diagnostiky, péče medicíny dlouhodobé péče, psychiatrie, respektive gerontopsychiatrie a v návaznosti na potřeby převážné většiny pacientů model denního psychoterapeutického stacionáře. V souladu s demografickým vývojem bude potřeba obdobných zařízení narůstat, pokud budeme chtít zajistit zejména křehkým seniorům možnost žití v domácím prostředí, v co nejlepší kondici.

MUDr. Dagmar Malotová, MBA, medicínský ředitel, specializace medicína dlouhodobé péče (ambulance), trenér paměti, soudní znalec, auditor ČIA. Naše ambulantní zdravotnické zařízení poskytuje pod jednou střechou služby MDP, geriatrie, psychiatrie, se specializací na gerontopsychiatrii a psychoterapeutický denní stacionář – AGE CENTRUM. Dále se zabýváme výzkumem v oblasti farmakoterapie.
kontakt: malotova@ctcenter.cz

Role lékárníků v péči o lidi s demencí

Karel Šlégr

V rámci farmaceutické péče, která je běžná v zahraničí, chceme v našich lékárnách Moje lékárna umět poradit i ve zdánlivých maličkostech jako je nebezpečí pádů a bezpečnost domova seniora, ale i ukázat na nebezpečí a rizika deprese a zejména demence. Proto jsme již před osmi lety navázali úzkou spolupráci s Českou gerontologickou a geriatrickou společností a s Českou alzheimerovskou společností a chceme, aby se o těchto problémech více psalo, mluvilo a vědělo i mezi veřejností. Úzce spolupracujeme s ČALS i v rámci certifikovaného testování paměti a při prodeji kognitivních pomůcek. Rádi bychom v proškolených lékárnách uměli pomoci vyhledávat rizikové osoby a cíleně je směřovali do kontaktních míst ČALS a do ordinací lékařů k další diagnostice.

Významnou součástí projektu Moje lékárna je jeho edukační program, který nabízí lékárníkům kvalitní a specificky zaměřená školení pro získání odborných znalostí ke zvýšení kvality jejich služeb. Lékárníci zařazení do tohoto systému vzdělávání absolvovali v minulosti i semináře orientované na problémy geriatrických pacientů a jsou pro ně připraveny interaktivní e-learningové lekce s testy zaměřenými na problematiku demencí. Od počátku úzce spolupracujeme

s Českou gerontologickou a geriatrickou společností, která je odborným garantem tohoto vzdělávání.

S tímto projektem je spojena i snaha o edukaci veřejnosti v lékárnách a na www.mojelekarna.cz. Maximální důraz je kladen na poradenství ve spolupráci s lékaři a informovanost, proto zde je i ke stažení řada informačních letáků, které se distribuují nejenom v lékárnách ale např. i v domovech pro seniory s tématy jako jsou demence, deprese, inkontinence, Alzheimerova nemoc, poruchy polykání ve stáří, bezpečí domova seniora a další více či méně závažná témata.

Naše spolupráce s ČGGS a ČALS je myslím dobrým příkladem mezioborové spolupráce v péči o lidi s demencí.

Mgr. Karel Šlégr vystudoval FaF UK Hradec Králové. Ve své praxi pracoval jako vedoucí imunoanalytické laboratoře ve Znojmě a později řídil lékárnu na poliklinice v Olomouci. V současnosti pracuje jako ředitel pro marketing a strategii sdružení nezávislých lékáren Moje lékárna, kterých je téměř 400 po celé ČR, kde se věnuje především odborným lékárenským projektům.
kontakt: karel.slegr@mojelekarna.cz

Význam a vývoj svépomocných skupin v perspektivě času
Eva Jarolímová

Svépomocná (podpůrná) skupina je nedílnou součástí designu služeb České alzheimerovské společnosti na pomoc pečujícím rodinám a lidem žijícím s demencí, a to již od roku 1998 jako jedna z prvních forem pomoci tehdejšího občanského sdružení. Primárním cílem podpůrné skupiny bylo setkávat se v přátelské atmosféře a „sdělit si to své“ jejími členy. Cílem této skupiny napříč časem je poskytovat psychosociální, emocionální a informační podporu těm, kteří se starají o člena rodiny nebo přátele s demencí. Dalším významným cílem této skupiny je podpora jejím členům, redukce psychické i fyzické zátěže a podpora péče o člověka s demencí co nejdéle v domácím prostředí. Významná je i podpora vědomí, že pečující osoby nejsou v této situaci samy. Oproti individuálnímu poradenství profitují členové skupiny mj. z mocného nástroje procesu sociálního učení a observace copingových strategií ostatních členů skupiny.

Význam svépomocné skupiny ve vztahu k odbornému sociálnímu poradenství pro uživatele služeb (rodinní pečující, lidé s demencí) a její vývoj v průběhu času a existence České alzheimerovské společnosti je námětem tohoto příspěvku.

PhDr. Eva Jarolímová, Ph.D., pracuje jako konzultantka České alzheimerovské společnosti, věnuje se činnosti lektorské, pedagogické i výzkumné. Pracuje ve vedení pracovní skupiny pro geropsychologii při Českomoravské psychologické společnosti v Praze.
kontakt: eva.jarolimova@alzheimer.cz

Hudba, pohyb a pozitivní komunikace otevírá dveře do zapomnění
Petr Veleta

Taneční a pohybová, terapeutická metoda pro seniory EXDASE. Téměř každý člověk má rád příjemnou, radostnou a veselou atmosféru, rád chodí do společnosti, rád se baví. Při výukové metodě se používá příjemná hudba, jednoduché taneční pohyby. Příjemná, vlídná, uctivá a veselá atmosféra hodiny působí na všechny účastníky velmi pozitivně. Je to metoda psychické i fyzické aktivizace pro jakýkoliv věk i handicap. Metoda a její funkčnost byla ověřena projekty v České republice i v zahraničí.

Metoda působí výborně i na seniory postižené demencí. „Senioři i pečující se díky celkové pozitivní atmosféře a pravidelné intervenci hudby a pohybu dostali do radostné euforie a zapomněli na problémy i handicap. Díky hudbě a pohybu se všichni ocitli v jiném, radostném světě a byli šťastni. Silné pozitivní emocionální zážitky se u seniorů postižených demencí uchovávají v paměti, i když jejich krátkodobá paměť je narušena. „Dveře“, které seniory postižené demencí uzavřou do jejich „světa zapomnění“, jsme naší metodou dokázali otevřít a k našemu překvapení a radosti i po ukončení intervence, zůstaly pootevřené.“ Pilotní projekt České republiky v evropském projektu „Quality of life“ (2011).

Metodu se snažíme šířit také prostřednictvím kurzu (akreditace MPSV č. 2016/0466-PC/SP) „Hudba a pohyb jako aktivizační a komunikační prostředek pro seniory s demencí a jejich pečující“. Jedná se jednodenní akreditovaný taneční kurz metody EXDASE pro pracovníky domovů pro seniory a domovů se zvláštním režimem zaměřený na pohybovou prožitkovou terapii pro seniory s demencí. Kurz je plný praktických ukázek, a proto poměrně náročný fyzicky i psychicky. Pro lektora i frekventanty je tato náročnost vyvážena získáním intenzivního a komplexního pohledu na možnosti použití taneční terapeutické metody EXDASE a získání nových zkušeností pro péči o seniory s demencí. „Tančili jsme v jídelnách, klubovnách, aktivizačních místnostech, na chodbách, v pokojích i v přírodě.“

MgA. Petr Veleta, Ph.D., je tanečník, choreograf a taneční terapeut. Pracuje jako asistent režie v opeře Národního divadla v Praze a jako terapeut se prakticky věnuje prožitkové taneční a pohybové metodě EXDASE pro seniory a zdravotně postižené. Je členem mezinárodní rady pro tanec CID UNESCO, členem týmu CELLO a lektorem kurzů ČALS. Moje motto: „Každý se může radovat a tančit. Záleží jen na mně, abych vše přizpůsobil věku a handicapu a dokázal platnost tohoto motta“.
kontakt: petrveleta@centrum.cz

Čo sa skrýva za obviňovaním a tvrdohlavosťou u človeka s Alzheimerovou chorobou? Metóda Validácie® Naomi Feil v praxi

Mária Wirth

Validácie® Naomi Feil je o rešpektovaní človeka bez ohľadu na jeho deficity, ktoré mu priniesla posledná etapa života. Na človeka s demenciou sa nepozerá cez príznaky ochorenia, ale je vnímaná ako jedinečná bytosť so svojimi potrebami, ktoré je nevyhnutné uspokojiť, aby jeho odchod bol pokojný a vyrovnaný. Naomi Feil vychádza z humanisticky a hlbinne orientovaných teórii. Ťažiskom tejto metódy komunikácie je vytvorenie absolútneho prostredia bezpečia a dôvery. Prostredníctvom verbálnych a neverbálnych komunikačných techník je možné ovplyvniť správanie, ktoré je hodnotené okolím ako nežiaduce. Príspevok sa zaoberá uplatnením metódy Validácie® Naomi Feil v kazuistickom spracovaní klientky p. Márie, 91 ročnej ženy, ktorá obviňuje personál zo straty osobných vecí, peňazí, jej správanie je voči okoliu podozrievavé.

Mgr. Mária Wirth, PhD. , sa narodila v roku 1977 v Bratislave. Je liečebná pedagogička a medzinárodne certifikovaná lektorka metódy Validácie podľa Naomi Feil® s dlhoročnými skúsenosťami s ľuďmi s demenciou a prácou s rodinami. Okrem realizácie nefarmakologických prístupov v práci s ľuďmi s demenciou sa od roku 2004 venuje lektorovaniu akreditovaných vzdelávacích programov na území Slovenskej a Českej republiky, a to v témach: metóda Validácie podľa Naomi Feil®, aktivizácia seniorov s demenciou a poradenstvo a vzdelávanie rodinných opatrovateľov. Je členka výkonného výboru Slovenskej Alzheimerovej spoločnosti, spoluzakladateľka o.z. Terapeutika a zakladateľka autorizovanej validačnej organizácie s licenciou pre SR a ČR. Občianske združenie Terapeutika vzniklo v roku 2011 s cieľom zviditeľniť a šíriť informácie o terapeutickej činnosti. Hlavnou myšlienkou je uchopiť a odborne ošetriť prácu s klientom v domácom, opatrovateľskom či inštitucionálnom vzťahu.
kontakt: maria.wirth@terapeutika.sk

Diagnóza demence v ČR pohledem rodinných pečujících

Bob Woods

Do výzkumu, který v roce 2017 koordinovala Alzheimer Europe v pěti evropských zemích, se v ČR zapojilo více než 200 rodinných pečujících. Většina vyplnila dotazník on-line. Polovina respondentů se domnívala, že by bylo lepší, kdyby byla diagnóza provedena dříve. Hlavními důvody pro oddálení diagnózy bylo, že osoba s demencí odmítla vyhledat pomoc, problémy byly rodinou považovány za stáří, a také to, že odborníci nereagovali na obavy. Dvě třetiny pečovatelů uvedly, že do šesti měsíců po vyhledání pomoci byl zahájen diagnostický proces. V třetině případů však byly zaznamenány problémy více než rok před tím. Jeden ze čtyř pečovatelů uvedl, že osoba s demencí nebyla informována o diagnóze - zřídka to bylo proto, že osoba projevila přání, aby jí diagnóza nebyla sdělena. Mezi nejčastější pocity, které zažívají pečovatelé ihned po diagnóze, byla nejistota ohledně důsledků a obavy o budoucnost; často se objevovalo také přijetí. Nicméně téměř polovina pečovatelů uváděla starosti o budoucnost a téměř třetina pocity smutku nebo deprese. 40 % pečovatelů uvedlo, že péče často vede k tomu, že se cítí osamělí. Téměř polovina respondentů pociťuje, že lidé mají tendenci se osobám s demencí vyhýbat. Diagnóza také nebývá obecně známa v komunitě, vědí o ní členové blízké rodiny, přátelé a sousedi. Mezi nejčastěji využívané služby, které využívá téměř čtvrtina pečovatelů, byla pečovatelská služba a pomoc kontaktní osoby, která pomáhá při výběru služeb. Neuspokojeno naopak podle téměř poloviny respondentů zůstává posouzení potřeb pečovatele a vytvoření plánu péče o osoby s demencí. Tyto výsledky poskytují užitečné informace pro další rozvoj diagnostických a post-diagnostických služeb v České republice.

Bob Woods byl do července roku 2017, kdy odešel do důchodu, profesorem klinické psychologie starších lidí na Univerzitě v Bangoru (Wales). Jeho výzkum zahrnoval systematický rozvoj psychosociálních intervencí založených na důkazech pro lidi s demencí a jejich pečovatele, například kognitivní stimulaci a reminiscenci. Je členem poradního panelu Alzheimer Europe a členem výboru INTERDEM, evropské sítě psychosociálního výzkumu v péči o lidi s demencí.
Kontakt: b.woods@bangor.ac.uk

Workshopy

Nové testy pro měření paměti Aleš Bartoš

Ukázka krátké kognitivní zkoušky Pojmenování Obrázků A jejich Vybavení (POBAV) a Testu gest (TEGEST).

V části workshopu budou představeny obě kognitivní zkoušky s jejich praktickými ukázkami.

Lékaři potřebují posoudit epizodickou paměť v klinické praxi rychle. Je problematické hodnotit individuální prožitky různých jedinců. Jedním řešením je požádat pacienta, aby nejdřív vykonal několik činností. Pacient předvede šest gest symbolizujících všechny lidské smysly podle pokynů administrátora, později je pak vyzván, aby gesta vybavil z paměti a předvedl znovu ve stejném pořadí. Následné hodnocení gest administrátorem většinou nečiní významnější obtíže. Osoby si na gesto většinou vzpomenou správně nebo vůbec.

Testem TEGEST a Montrealským kognitivním testem bylo vyšetřeno 25 jedinců s mírnou kognitivní poruchou a 25 osob s normálními kognitivními funkcemi. Ukázalo se, že osoby s mírnou kognitivní poruchou si vzpomněly na významně méně gest než normální starší osoby jak při okamžitém vybavení tak při oddáleném vybavení. Nový Test gest (TEGEST) může upozornit na mírnou kognitivní poruchu podle čtyř a méně vybavených gest.

Zkoušku POBAV jsme nazvali podle hlavní náplně jako Test Pojmenování OBrázků A jejich Vybavení se zkratkou. Představujeme jeho písemné provedení s 20 obrázky, ve kterém je vyšetřovaný předem informován o záměru zapamatovat si obrázky. Proto ho upřesňujeme jako písemný záměrný POBAV 20.

Test se skládá ze dvou částí – pojmenování a vybavení obrázků. Úkolem vyšetřovaného je napsat pod všech 20 obrázků jedním slovem jejich správné názvy a zároveň si je zapamatovat. Vzápětí bez distrakce si má vzpomenout a napsat co nejrychleji co nejvíce názvů obrázků v libovolném pořadí v časovém limitu 1 min nebo do spontánního ukončení s maximálním trváním 2 min. Výběr a řazení obrázků nejsou náhodné a mají svou hlubší vnitřní strukturu. Střídají se vždy obrázky z kategorie zvířat s obrázky z ostatních kategorií.

Smyslem testu je rychle prověřit psaný jazyk, dlouhodobou sémantickou a krátkodobou vizuální paměť. Test POBAV může sloužit k jednoduché detekci mírné demence způsobené Alzheimerovou nemocí.

Doc. MUDr. Aleš Bartoš, Ph.D., založil a je vedoucí Oddělení kognitivních poruch v Národním ústavu duševního zdraví (NUDZ) v Klecanech za severním okrajem Prahy od roku 2015. Předtím založil a vede poradnu pro poruchy paměti ve FN Královské Vinohrady od roku 1999. Zajímá se o časnou diagnostiku Alzheimerovy nemoci pomocí testů a dotazníků, ať už převedených ze zahraničí nebo vyvinutých na jeho pracovištích. V NUDZ je hlavním zkoušejícím nové lékové studie na Alzheimerovu nemoc pomocí očkování tau proteinem.
kontakt: Ales.Bartos@nudz.cz

Skupiny pro pečující rodiny a jejich blízké s demencí s využitím reminiscence Hana Janečková

Během workshopu se seznámíme s programem „Vzpomínejme, když pečujeme“, jehož třetí běh realizuje Reminiscenční centrum, z. s., díky své dlouhodobé spolupráci s Evropskou reminiscenční sítí a díky podpoře Magistrátu hl. m. Prahy. Budeme se zamýšlet nad tím, co mohou pečujícím rodinám přinést skupinová setkání, jichž se zúčastňují i jejich blízcí s demencí. Nabídneme různé možnosti využití vzpomínek a reminiscenčních stimulů k oživení komunikace a mezilidských vztahů. Seznámíme se se strukturou setkání, která vycházejí z požadavků na zachování rovnocenného partnerství, důvěry a bezpečí, rozpoznání silných stránek každého člověka a vyžití schopnosti tvořit, reagovat a prožívat radost z lidského společenství navzdory přítomnosti demence.

PhDr. Hana Janečková, Ph.D., patří mezi zakládající členy České alzheimerovské společnosti a působí v oblasti vzdělávání a rozvoje kvality péče o člověka s demencí. Lektorsky působí v kurzech reminiscence, péče orientované na člověka, rodinné péče, komunikace a důstojnosti v dlouhodobé péči. Učí na 3. lékařské fakultě a na Evangelické teologické fakultě Univerzity Karlovy.
kontakt: janeckova.hana@post.cz

Život, ne přežívání s Alzheimerovou nemocí
Joyce Simard, Ladislav Volicer

Lidé s Alzheimerovou chorobou si zaslouží život prožít, ne pouze přežívat. Ani takto nemocní lidé neztrácí touhu cítit se potřebnými, mít pozitivní sebehodnocení, touhu milovat a být milováni. Rovněž se chtějí i nadále bavit.

Tento workshop ukazuje cesty, jak osoby s Alzheimerovou chorobou, které se nacházejí v různých fázích nemoci, zapojovat do smysluplných aktivit a udržovat kvalitu jejich života.

Jak nemoc postupuje, cíle péče se mění a objevují se častěji lékařské zákroky jako je hospitalizace, KPR a PEG, ale nedochází ke zlepšování kvality života. Naopak nefarmakologické přístupy, ať individuální nebo skupinové, mají lepší a pozitivnější vliv na kvalitu života, a to během celého průběhu onemocnění.

Účastníci workshopu se naučí, jak přijímat rozhodnutí v oblasti péče o lidi s demencí ve všech fázích nemoci, pomocí přístupu paliativní péče.

“Klub” je skupinový program určený pro lidi ve středně těžké fázi demence. Je zaměřen na poskytování aktivit v průběhu celého dne a večera. Tento na člověka zaměřený přístup snižuje užívání antipsychotik, hypnotik a redukuje počet pádů. Program se poskytuje v pečovatelských domovech, denních stacionářích a může být přizpůsoben i péči poskytované doma blízkými členy rodiny.

“Namasté péče” se zaměřuje na osoby v těžké fázi demence. Program Namasté může být jak skupinový, tak individuální a lze ho provádět u lůžka nemocného. Tento program byl navržen před 13 lety a měl vliv na snížení úžívání antipsychotik a hypnotik. Rodiny a pracovníci ošetřovatelských domovů vnímají, že u osob v těžké fázi demence se kvalita života zlepšuje, pokud jsou součástí péče Namasté.

Joyce Simardová je profesorkou Ústavu ošetřovatelství na Univerzitě Západní Sydney v Austrálii a geriatrickou konzultantkou působící v Land O’Lakes na Floridě. Již 38 let se věnuje dlouhodobé péči, působí jako specialistka na Alzheimerovu nemoc v mnoha zdravotnických organizacích poskytujících konzultační služby v ošetřovatelských domovech, komunitách s asistovaným bydlením a v hospicových organizacích. Profesorka Simardová je vyhledávanou lektorkou, napsala řadu článků a je autorkou knih Kouzelný magnetofon a Namasté – Program péče na konci života u lidí s demencí.
kontakt: joycesimard@earthlink.net

Ladislav Volicer je v současné době profesorem Univerzity Jižní Florida v Tampě, hostujícím profesorem na 3. lékařské fakultě Univerzity Karlovy v Praze a na Univerzitě v Západní Sydney. Před 25 lety založil jednu z prvních jednotek specializované péče pro pacienty s demencí a zavedl koncept strukturované paliativní péče pro pacienty s pokročilou demencí. V rámci tohoto konceptu jsou hlavními cíli péče podpora kvality života a důstojnosti člověka, nikoli prodlužování života za každou cenu. Profesor Volicer se zabýval různými aspekty péče o pacienty s demencí, včetně poruch chování, potíží při jídle a dalších zdravotních komplikací. Je uznávaným mezinárodním odborníkem v moderní péči o pacienty s demencí. Publikoval více než 250 článků v časopisech a sbornících a redigoval čtyři knihy o péči o pacienty s demencí v klinické praxi. Byl předsedou výboru pro etiku AMDA, je redaktorem jedné ze sekcí časopisu Výživa a stárnutí (Journal on Nutrition and Aging) a členem redakční rady časopisu JAMDA.
kontakt: lvolicer@usf.edu

S podporou hlavního města Prahy.

Sborník abstrakt
Vydala Česká alzheimerovská společnost, o.p.s.
Praha 2017